

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/41/2016
Identifikačné číslo spisu: 1112213604
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1112213604.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Heleny Haukvitzovej a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Mariána Sluka, PhD., v spore žalobcu Mgr. Ing. A. K., bývajúceho v F., proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, IČO: 00 166 073, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 8C/94/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. marca 2015 sp.zn. 10Co/87/2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 26. marca 2015 sp.zn. 10Co/87/2015 a rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 25. septembra 2014, č.k. 8C/94/2012-90 a vec vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 25. septembra 2014, č.k. 8C/94/2012-90 žalobu zamietol a žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Rozhodol tak s odôvodnením, že v konaní neboli preukázané predpoklady pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci v zmysle § 9 ods.1 a 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“). O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie žalobca.

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 26. marca 2015 sp.zn. 10Co/87/2015 potvrdil napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.) a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav veci správne, stotožnil sa s jeho právnymi závermi a v celom rozsahu odkázal na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia. Odvolaciu námietku žalobcu o odňatí možnosti konať pred súdom považoval za irelevantnú, nakoľko žalobca bol o termíne pojednávania dňa 27. mája 2014 upovedomený, pričom sa naň nedostavil a svoju neúčast' neospravedlnil. Žalobcovi bolo doručené aj upovedomenie o pojednávaní dňa 29. mája 2014, na ktoré však nereagoval. Vzhľadom k tomu, že boli splnené podmienky pre pojednávanie v neprítomnosti účastníka podľa 101 ods. 2 O.s.p., neboli žalobcovi odňaté žiadne procesné práva. O

trovách konania rozhodol podľa 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

3. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadol dovolaním žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (účastníkovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom), ako dovolací dôvod uviedol aj ustanovenie § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. (konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci). Odňatie možnosti konať pred súdom videl žalobca v tom, že súd prvej inštancie mu nevytvoril podmienky, aby sa mohol riadne zúčastniť pojednávania dňa 27. mája 2014 a 25. septembra 2014, nakoľko sa v tom čase nachádzal vo väzbe. Vzhľadom na jeho vzatie do väzby, nemal k dispozícii doklady, z ktorých by zistil dátum pojednávania vytyčeného na deň 27. máj 2014. Súd prvej inštancie tiež pochybil, keď nezabezpečil jeho predvedenie z väzby na pojednávanie vytyčené 25. septembra 2014 a doručil mu iba upovedomenie o termíne pojednávania, v ktorom uviedol, že sa ho nemusí zúčastniť. Týmto nesprávnym postupom odňal žalobcovi právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom, právo navrhnúť vykonať nové dôkazy a predniesť záverečnú reč. Ďalej namietal, že ho súd prvej inštancie neoboznámil o dôkaze zapožičanom spise Okresného súdu Bratislava III sp.zn. 28Cb/19/2006 a neumožnil mu vyjadriť sa k tomuto dôkazu. Vytýkal súdu prvej inštancie nedoručenie vyjadrenia žalovanej z 24. septembra 2014 označeného ako „ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní a dôkazné návrhy, obsahujúceho novú právnu argumentáciu, ku ktorému sa nemal možnosť vyjadriť. Poukázal na nedostatky v zápisnici z pojednávania súdu prvej inštancie dňa 25. septembra 2014, z ktorej nebolo zrejmé s akými listinnými dôkazmi súd oboznámil účastníkov konania. Odôvodnenia rozhodnutí súdov nižšej inštancie považoval za rozporné s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p., arbitrárne a svojvoľné. Napokon namietal aj nedostatočne zistený skutkový stav veci a nesprávne právne posúdenie veci súdmi v otázke vzniku majetkovej ujmy v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom a nezákonnými rozhodnutiami Okresného súdu Bratislava III. Žiadal, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadřila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), s právnickým vzdelaním (§ 429 ods. 2 písm. a/ CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné a dovolaním napadnuté rozhodnutie, ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť (§ 449 ods. 1 a 2 CSP).

6. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t.j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované) a procesnú prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle ustanovení § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O.s.p.

7. Žalobca dovolaním napadol potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozhodnutí uvedených v § 238 ods. 1 a 2, 3 O.s.p., voči ktorým bolo dovolanie prípustné.

8. Predmetné dovolanie by bolo prípustné len vtedy, ak by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p. Žalobca procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

9. Žalobca výslovne namietal vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., keď nesprávnym postupom a rozhodnutiami súdov nižších stupňov došlo k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom.

10. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. išlo najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal strane sporu jej procesné práva priznané občianskym súdnym poriadkom [napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a

robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.).

11. Žalobca v dovolaní výslovne tvrdil, že rozhodnutia súdov nižších stupňov neboli dostatočne odôvodnené a napĺňali znaky arbitrárnosti a svojvôle. K tejto námietke dovolací súd odkazuje na zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015 publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.

12. Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch mohla nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladáť vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., a to napríklad, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahovalo vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie malo také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížila k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009). Po preskúmaní spisu dovolací súd nezistil, že by v prejednávanej veci bol dôvod pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016.

13. Potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu splňalo kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. z hľadiska formálnej štruktúry a obsahovalo aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, pričom odvolací súd sa náležitým spôsobom zaoberal aj odvolacou argumentáciou žalobcu. Námietky dovolateľa v tomto smere predstavovali skôr vyjadrenie jeho nespokojnosti s rozhodnutím odvolacieho súdu, ktoré ale bez ďalšieho nepostačujú na založenie existencie vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Za procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

14. Prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nezakladalo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu, či iné procesné pochybenia súdu v rámci dokazovania (napr. nedodržanie postupu podľa ustanovenia § 129 O.s.p.). V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 a pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

15. Ani nedostatky v zápisnici z pojednávania súdu neboli považované judikatúrou najvyššieho súdu za spôsobilé bez ďalšieho naplniť znaky vady v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (vid' rozhodnutia najvyššieho súdu 5 Cdo 163/2015, 5 Cdo 532/2014, 5 Cdo 547/2014, 8 Cdo 252/2014); v prípade opodstatnenosti týchto námietok mohlo ísť (nanajvýš) o nedostatky, ktoré sa spájali s tzv. inou vadou konania vedúcou k nesprávnemu rozhodnutiu vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorú však bolo

možné uplatniť len v procesne prípustnom dovolaní.

16. Pokiaľ sa v dovolaní namieta, že konanie je postihnuté tzv. inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., dovolací súd uvádza, že právna úprava účinná do 30. júna 2016 považovala vadu tejto povahy za relevantný dovolací dôvod, ktorý však prípustnosť dovolania nezakladal (pozri viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

17. Prípustnosť dovolania podľa stabilnej judikatúry najvyššieho súdu nezakladalo (a účinky umožňujúce meritórny dovolací prieskum nevyvolávalo) ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

18. Napokon dovolací súd pristúpil k preskúmaniu tvrdenia dovolateľa, že k odňatiu jeho procesných oprávnení došlo z dôvodu nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie, ktorý mu neumožnil riadne sa zúčastniť na pojednávaní dňa 27. mája 2014 a 25. septembra 2014, pričom odvolací súd na toto pochybenie neprihliadol. V dôsledku toho žalobca nemal možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom - spisový materiál Okresného súdu Bratislava III sp.zn. 28Cb 19/2006, ani k vyjadreniu žalovanej z 24. septembra 2014 obsahujúcemu novú argumentáciu.

19. Za vadu odňatia možnosti konať pred súdom judikatúra najvyššieho súdu považovala aj taký prípad, keď okresný súd vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti účastníka konania (prípadne jeho právneho zástupcu), hoci podmienky pre tento postup neboli splnené (§ 101 ods. 2 O.s.p.) a náprava nebola zjednaná ani v odvolacom konaní (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 272/2013, 5 Cdo 26/2010, 6 Cdo 243/2010, 2 MCdo 13/2008, a niektoré ďalšie).

20.1 Predvolanie na súd sa deje spravidla písomne a v naliehavých prípadoch i telegraficky, telefaxom alebo telefonicky. Predvolať možno i ústne na pojednávaní alebo pri inom úkone súdu, na ktorom je predvolaný prítomný (§ 51 O.s.p.).

20.2 Súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy (§ 101 ods. 2 O.s.p.).

20.3 Ak tento alebo osobitný predpis neustanovuje inak, súd nariadi na prejednanie veci samej pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná (§ 115 ods. 1 O.s.p.). Predvolanie sa musí účastníkom doručiť tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať (§ 115 ods. 2 O.s.p.).

20.4 V písomnom predvolaní sa označí vec, miesto, čas a predmet konania alebo iného úkonu súdu, ďalej sa uvedie, či sa má predvolaný ustanoviť ako účastník konania, svedok, znalec, tlmočník a podobne a ktoré písomnosti má priniesť so sebou. Predvolanie je potrebné doručiť s dostatočným časovým predstihom tak, aby bola zachovaná zákonná lehota na prípravu na súdne pojednávanie (§ 46 ods. 3 vyhlášky MS SR č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špeciálny súd a vojenské súdy, ďalej len „Spravovací poriadok pre súdy“).

20.5 Osoby vo výkone trestu odňatia slobody alebo vo väzbe sa predvolávajú prostredníctvom ústavu na výkon trestu odňatia slobody alebo ústavu na výkon väzby so žiadosťou o ich predvedenie. Ak je predvolaná osoba vo väzbe v inej veci, treba k žiadosti pripojiť písomný súhlas príslušného prokurátora alebo predsedu senátu s predvedením. (§ 47 ods. 2 Spravovací poriadok pre súdy).

21. Podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo, aby sa jeho vec verejne

prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti, a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Výklad a používanie jednotlivých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu, ale aj Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva má účastník právo byť vypočutý aspoň v jednom stupni súdneho konania a o tomto práve by mal byť účastník konania súdom poučený. Taktiež by mal byť poučený o tom, že je povinný predložiť všetky dôkazy na preukázanie svojich tvrdení tak, a v takej lehote, aby sa s nimi mohol oboznámiť aj účastník vystupujúci na opačnej strane sporu. Aj účastník konania, ktorý je vo výkone trestu, má právo byť riadne predvolaný na súdne pojednávanie, právo na dostatočnú prípravu na pojednávanie, právo predniesť alebo doplniť svoje návrhy, zhrnúť ich a vyjadriť sa k dokazovaniu i právnej stránke veci (R 70/2003). Súd síce mohol vec prejednať i v neprítomnosti účastníka konania (§ 101 ods. 2 O.s.p.), avšak bol povinný vždy účastníkovi konania poskytnúť možnosť, aby jeho vec bola prejednaná v jeho prítomnosti tým, že ho na pojednávanie riadne predvolal, a to bez ohľadu na to, či jeho účasť na ňom bola z hľadiska ďalšieho konania a rozhodnutia súdu potrebná alebo nie.

22. Samotné ustanovenie § 115 ods. 1 O.s.p. ukladalo súdu, aby - ak zákon alebo osobitný právny predpis neustanovoval inak - nariadil na prejednanie veci samej pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť bola potrebná. Tomu zodpovedalo procesné právo účastníka byť na pojednávanie predvolaný riadne, t.j. spôsobom uvedeným v ustanovení § 51 O.s.p. a včas (§ 115 ods. 2 O.s.p.), t.j., tak, aby mal dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať. Až následne po riadnom predvolaní a poučení súdom bolo už len na vôli účastníka konania, či tieto svoje práva aj využije.

23. Podľa obsahu spisu v prejednáwanej veci sa uskutočnilo pojednávanie pred súdom prvej inštancie dňa 23. januára 2014, na ktorom bol žalobca prítomný, bol súdom vypočutý a mal možnosť realizovať svoje procesné oprávnenia. Pojednávanie bolo odročené na 27. mája 2014, prítomný žalobca zobral termín pojednávania na vedomie s tým, že písomne predvolaný už nebude. Z uvedeného je zrejmé, že žalobca bol súdom na pojednávanie odročené na 27. mája 2014 predvolaný riadne a včas v zmysle ustanovenia § 51 O.s.p. Žalobca v dovolaní uviedol, že v medzičase bol vzatý do väzby a tvrdil, že súd prvej inštancie túto okolnosť nezohľadnil, obsah spisu však svedčí o opaku. Z obsahu zápisnice z pojednávania pred súdom prvej inštancie zo dňa 27. mája 2014 (č.l. 77 spisu) totiž vyplýva, že súd prvej inštancie práve z dôvodu neúčasti žalobcu na pojednávaní odročil pojednávanie na 25. septembra 2014 s tým, že písomne predvolá žalobcu a doručí mu zápisnicu z pojednávania.

24. Pokiaľ však už ide o ďalší procesný postup súdu prvej inštancie týkajúci sa odročeného pojednávania na 25. septembra 2014, ktorý žalobca namietal, tento skutočne nebol správny. Súd prvej inštancie totiž nepostupoval podľa § 51 O.s.p., keďže žalobcu na pojednávanie dňa 25. septembra 2014 riadne nepredvolal, preto ani nemohol následne v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. pojednávať v jeho neprítomnosti. Podľa obsahu spisu súd prvej inštancie zaslal žalobcovi prostredníctvom ústavu na výkon väzby „upovedomenie o pojednávaní“, v ktorom mu oznámil dátum, čas a miesto konania pojednávania s doložkou, že sa na tomto pojednávaní nemusí zúčastniť. Občiansky súdny poriadok ani Spravovací poriadok pre súdy nepoznal v súvislosti s predvolávaním na pojednávanie procesný úkon súdu s označením „upovedomenie o pojednávaní“. Len po riadnom predvolaní účastníka konania na pojednávanie a po splnení poučovacej povinnosti súdom, ktoré má byť v tomto predvolaní obsiahnuté, mohol súd spájať s nečinnosťou účastníka konania dôsledky predvídané, o.i. ustanovením § 101 ods. 2, 3 O.s.p. a pokračovať ďalej v konaní aj v jeho neprítomnosti. Ako už bolo vyššie uvedené to, že súd nepovažuje za potrebné pre rozhodnutie v spore prítomnosť účastníka konania na pojednávaní, nezabavuje ho ani jeho poučovacej povinnosti, ani povinnosti riadne účastníka na pojednávanie predvolať, rovnako tak nemôže táto okolnosť mať za následok zánik práva účastníka byť prítomný na pojednávaní aj keď je účastník obmedzený na osobnej slobode. Keďže žalobca nebol súdom poučený o možnosti pojednávania v jeho neprítomnosti (§ 101 ods. 2 O.s.p.), ani nebol dopytovaný, či sa pojednávania vo veci mieni zúčastniť a súd nepostupoval podľa § 101 ods. 3 O.s.p., jeho nečinnosť v tomto prípade nezabavovala súd prvej inštancie povinnosti vykonať úkony vyžadované na zabezpečenie účasti žalobcu na

nariadenom pojednávania (§ 47 ods. 2 Spravovací poriadok pre súdy).

25. Najvyšší súd preto dospel k záveru, že žalobcovi bola odňatá možnosť pred súdom konať v konaní pred súdom prvej inštancie tým, že vo veci prebehlo pojednávanie dňa 25. septembra 2014 bez účasti žalobcu, hoci pre takýto postup súdu z dôvodu absencie riadneho predvolania žalobcu na pojednávanie neboli splnené zákonné podmienky v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. V dôsledku tohto nesprávneho procesného postupu súd neumožnil žalobcovi zúčastniť sa vykonania dokazovania a vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom (spis Okresného súdu Bratislava III sp.zn. 28Cb 19/2006). Uvedenému zodpovedá podľa názoru dovolacieho súdu povinnosť súdu umožniť účastníkovi konania, aby sa vyjadril ku každému dôkazu, ktorý súd vykonal a ktorý môže obsahovať zistenia významné pre rozhodnutie súdu (I. ÚS 76/96). Zároveň tak súd neumožnil žalobcovi, ktorý sa v tom čase nachádzal vo väzbe, oboznámiť sa s vyjadrením žalovanej obsahujúcim návrh na oboznámenie obsahu listín (viď vyjadrenie žalovanej z č.l. 85). Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť, nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené (účastníkmi), alebo zabezpečené (súdom) s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim (pozri rozsudok ESJP z 18. februára 1997 č. 18990/91 Nideröst-Huber proti Švajčiarsku, ods. 24; rozsudok ESJP z 13. januára 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike). Pokiaľ súd žalobcovi, ktorý bol obmedzený na osobnej slobode, takúto možnosť nevytvoril, došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivé konanie zaručeného článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

26. Vzhľadom k tomu, že na pojednávaní dňa 25. septembra 2014 bol vyhlásený rozsudok, žalobca nemal možnosť svoje procesné práva realizovať následne na ďalšom pojednávaní a odvolací súd nezjednal v tomto smere nápravu, bolo konanie pred oboma súdmi postihnuté vadou zakladajúcou nielen prípustnosť ale zároveň aj dôvodnosť podaného dovolania (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Dovolací súd preto rozsudok odvolacieho súdu; a vzhľadom k tomu, že nápravu zistenej vady konania nebolo možné dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil (§ 449 ods. 1, 2 CSP) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

27. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

28. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.